

Angela Merkel athéni látogatása

Aggeliki Neuserhilioglou (Αγγελική Νεβσεχιρλίογλου)

Összefoglalás: 2012. október 5-én bejelentették, hogy Angela Merkel német kancellár október 9-én érkezik meg Athénba, hogy találkozzon Antonis Samaras miniszterelnökkel és megtárgyalja az Eurozóna pénzügyi tényeit. A hírek meglehetősen nagy kavardást okoztak, hiszen ez volt Merkel első látogatása Görögországban mióta 2009-ben kitört az adósságválság.

Kulcsszavak: Görögország, Antonis Samaras, Angela Merkel, Eurozóna, nemzetközi sajtó [Η Καθημερινή (I Kathimerini), Τα Νέα (Ta Nea), Το Βήμα (To Vima), Die Welt, Der Spiegel, Le Monde, Le Figaro, Libération, The Washington Post, The New York Times]

*

Bevezetés

A szigorú hozzáállással szemben, amit Európa és főként Németország tanúsított az Eurozóna súlyosan eladósodott tagállamai felé az utóbbi években, Merkel döntése sokak szerint a bizalom jele és talán egy lazább kapcsolat kezdete a strukturális reformokat és a költségvetési megszorításokat illetően. Ugyanakkor mások kételkedtek a látogatás hatásáról és a megkérdőjelezték kancellár valódi szándékát.

Ennek a cikknek a célja, hogy Görögország, Németország, Franciaország és az USA lapjainak álláspontjait bemutassa, illetve szükség esetén pontosan idézze az újságírók kommentárjait. Valóban érdekesnek bizonyult, hogy a különböző nézetű és nemzetiségű riporterek vállalkoztak arra, hogy lefordítsák ezt a viszonylag kis információforrást, amely Merkel látogatásából jött létre, hogy következtetéseket vonjanak le az Eurozóna jövőjéről.

Görög sajtó

“Se nem siker, se nem csalódás”¹ Antonis Karakousis e mondata a *To Vima* című görög napilapnakjól kifejezi a görög sajtó reakcióját a kancellár útjával kapcsolatban.

A találkozás szimbolikus fontossága nem kétséges. Dionisis Nasopoulos a *Ta Nea*-ban kiemeli: “Két és fél éves görög elszigeteltség ért véget, hála Angela Merkel rövid látogatásának.” Meglehetősen pozitív fejlődés, ha figyelembe vesszük a káros hatást, amelyet Görögország elszigetelődése gyakorolt 2009 óta az Eurozónára a görög gazdaság és fennállásának kedvezőtlen hatása miatt, ami világszerte elterjedt. Ezért Samaras miniszterelnök, amint a *Ta Nea* említi, több megfontoltságot ígér a kiépülő politikát illetően [Görögországban], mint amennyit a döntéseknek, amit követniük kell. Azonban csak az új hullám Görögország előnye Merkel látogatásából? Nasopoulos egy pozitívabb véleményt fejez ki állításával, mi szerint a kancellár ígérete a 31,5 millió eurós befektetésről hordoz egy kis biztonságot és egyezséget magában.²

Papadiocho kijelentése *I Kathimerini*-ben még több bizalmat fejez ki a végkifejlettel kapcsolatban, mind nemzeti, mind regionális szinten. Ennek alapján a Görögországról állított képnek jelentősen fejlődnie kell Németország bizalmáért és támogatásáért. “Egyértelmű az üzenet, hogy Berlin döntése arról, hogy Görögországot az Eurozóna magjában tartsa határozott és visszafordíthatatlan.”³ Továbbá analizálja a

¹ Καρακούσης, Α. (2012. október 10). Και μετά τη Μέρκελ, τι; (What's next after Merkel?) *To Βήμα (To Vima)*, <http://www.tovima.gr/opinions/article/?aid=478750&wordsinarticle=%CE%BC%CE%B5%CF%81%CE%BA%CE%B5%CE%BB%3b%CE%B5%CF%80%CE%B9%CF%83%CE%BA%CE%B5%CF%88%CE%B7>

² Νασόπουλος, Δ. (2012. október 10). Έκλεισε το μάτι για δόση, επιμήκυνση ([Merkel] positive about next installment payment, fiscal program extension) *Ta Nea (Ta Nea)*, <http://www.tanea.gr/ellada/article/?aid=4758788&wordsinarticle=%CE%B5%CF%80%CE%B9%CF%83%CE%BA%CE%B5%CF%88%CE%B7%3b%CE%BC%CE%B5%CF%81%CE%BA%CE%B5%CE%BB>

³ Παπαδιόχος, Κ. Π. (2012. október 7). Τι κομίζει η Άγκελα Μέρκελ στην Αθήνα (What Angela Merkel brings to Athens), *Η Καθημερινή (I Kathimerini)*, http://news.kathimerini.gr/4dcgi/_w_articles_politics_2_07/10/2012_497983

találkozás pozitív eredményeit, a szigorú megszorítások elfogadását a görög polgárok által, akiknek első sorban hinniük kell a változtatások hatásában. “A görög kormány számára azzal, hogy elfogadta Berlin támogatását, megkönnyebbült a próbálkozás, amivel át kell vészelnie a fájdalmas változásokat., hogy egyértelművé váljon a fejlődésből származó profit. Az égető kérdés azonban a következő: képes lesz ez az agyon magasztalt út Görögország pénzügyi és szociál-politikai helyzetét jobbra tenni hosszú távon?”

Aggelos Stagos vizsgálja ezt a nyomasztó témát “Merkel látogatása szükséges, de vajon elég?” című cikkében. Ő maga kételkedik az állításban, részletezve, hogy “a német kancellár talán egy politikai rendszer támogatása miatt jön, értve egy bizonytalan kormányt, egy politikai rendet, amely nem vállalja a valósággal való szembesülést és egy teljesen megtépázott társadalmat, még egyáltalán nem biztos, hogy a látogatás megfelelőnek bizonyul.⁴ Az valóban fontos, hogy Angela Merkel látogatást tett Athénba tegnap. De mégis az ország kilátása nem lett kevésbé nehéz sem megkönnyebbítő, mint amilyen korábban volt. A problémák Athénban maradnak, akár csak a megoldásaik⁵, állítja kihangsúlyozva a Görögország felelősségeit az ország bekategorizálása szerint.

Ezzel szemben a görög riporterek jelentős része már korábban – de most már méginkább - szkepticizmussal kezelték Merkel találkozáját. Először a kancellár az ország felé tanúsított viselkedése miatt, amit valószínűleg Görögország pénzügyi romlása okozott. Merkel kommentárjai a találkozó után azonban nem győzték meg Stavros Ligerost, az egyik legkonzervatívabb lap, az I Kathimerini újságíróját. A 12/10-es cikkben kihangsúlyozza: “Amit Merkel mondott Athénban, az nem fog javítani Görögország gazdaságán, hízelegve, hogy a Grexit egy lehetséges fejlesztés.”⁶

Más riporterek még ennél is kevésbé voltak lenyűgözve, többek között Vasilis Hiotis kritizálta Merkel próbálkozásait, hogy bevonzza a német választókat a következő évi választások érdekében. “A német kancellár leginkább azt az érzést keltette, mintha a közeledő választások reményében a német választók szemében akarna tündökölni inkább, mint a meglátogatott polgárokéban.⁷ Hiotis szerint “Merkel kommentárjain át [a találkozó után] megsemmisített minden pozitív üzenetet, amit látogatásának eldöntése küldött volna”, és ami még negatívabb, összegezte, hogy “Merkelnek sikerült elérnie, hogy a görögök ne I számítsanak anyagi támogatásra Berlinton.”

Német sajtó

A német média leginkább semlegesén fogadta a hírt, ami kitartott egészen az utazás befejezéséig. Merkel motivációi nem kavarták fel annyira a németeket, mint a többi újságíró, amint a *Der Spiegel* említi: “Görögországi látogatása során Angela Merkel szolidaritást és erőt akar demonstrálni.”⁸ Egy világos cél, amely nem foglal magába semmilyen egyezséget, sem pedig új döntéseket, a görög polgárok, és talán kormány elvárásainak ellenére sem. Robin Alexander a *Die Welt*-ben kijelenti: “Samaras talán azt remélte, hogy országát az Eurozónában tarthatja, talán kicsivel formálisabban.

Végül is nem történt különösebb fejlesztés, Merkel érdeklődése Németországban egy kifejező szigorúságot, de ugyanakkor szimpatizálást jelentett: “Merkel kancellár és Samaras miniszterelnök találkozása során mindenki harmonikusan dolgozott. Nem voltak ígérek, habár még mindig fenn áll a remény, hogy kicsit több pénz fog befolyjni. Merkelnek nyugalomra van szüksége a választások előtt.” írja Alexander a találó “Miért érdekli Merkelt Athén pénzügyi segítése” című cikkében.⁹ Természetesen ez az egész nem csak politikai ambíció: Alexander szerint a mai gazdasági tények is közrejátszottak a döntésben: Merkel a közös pénznem eltörlését rizikósnak találja ebben a kiszámíthatatlan világhelyzetben.”⁸, ami ebben a göröngyös világhelyzetben nagyon is igaz lehet.

⁴ Στάγκος, Α. (2012. október 7). Αναγκαία, αλλά όχι ικανή, η επίσκεψη Μέρκελ (Merkel's visit is necessary, but is it enough?), *Η Καθημερινή (I Kathimerini)*, http://news.kathimerini.gr/4dcgi/_w_articles_columns_2_07/10/2012_497932

⁵ Κατσουνάκη, Μ. (2012. október 10). Μετά τη Μέρκελ, τι; (What happens after Merkel?), *Η Καθημερινή (I Kathimerini)*, http://news.kathimerini.gr/4dcgi/_w_articles_columns_2_10/10/2012_498152

⁶ Λυγερός, Στ. (2012. október 12). Πατώντας σε δύο βάρκες (Walking two different paths), *Η Καθημερινή (I Kathimerini)*, http://news.kathimerini.gr/4dcgi/_w_articles_columns_2_12/10/2012_498385

⁷ Χιώτης, Β. (2012. október 10). Η Μέρκελ φίλη δεν πιάνεται! (Merkel won't be [the Greeks'] friend), *Το Βήμα (To Vima)*,

<http://www.tovima.gr/opinions/article/?aid=478739&wordsinarticle=%CE%BC%CE%B5%CF%81%CE%BA%CE%B5%CE%BB%3b%CE%B5%CF%80%CE%B9%CF%83%CE%BA%CE%B5%CF%88%CE%B7>

⁸ Kaiser, St. (2012. október 9). Merkels teure Griechenland-Mission (Merkel's costly mission in Greece), *Der Spiegel*, <http://www.spiegel.de/wirtschaft/soziales/merkel-zu-besuch-in-griechenland-so-teuer-wird-die-rettung-a-860131.html>

⁹ Alexander, R. (2012. október 9). Warum Geld für Athen in Merkels Interesse liegt (Miért érdekli Merkelt Athén pénzügyi segítése), *Die Welt*, <http://www.welt.de/politik/ausland/article109722285/Warum-Geld-fuer-Athen-in-Merkels-Interesse-liegt.html>

Stefan Kaiser a *Der Spiegel*től úgy tűnik kétli az egyensúly-taktika sikerének lehetőségét. “Amikor Angela Merkel Athénba utazik kedden” mint írta “ egy misszióra indul, amit nem tud véghez vinni.” Próbálja kielégíteni a görög és német igényeket, de ez Kaiser szerint “nem fog így működni. Az egyik csoport úgyis csalódott marad, de lehet, hogy mind a kettő.” Valóban sokat várnak a német kancellártól az adósságválság kezelését illetően, és csak idővel fog kiderülni, hogy meg tud-e felelni ezeknek az elvárásoknak és esetleg újra megválasztják jövőre.

Pontosan, a “kölséges alternatívák”, ahogy Kaiser hívja őket, amelyek Németország számára elérhetőek, hogy továbbra is támogassa Görögország gazdaságát, olyanok, mint egy új frizura vagy egy harmadik kiegészítő csomag, nem a legjobb benyomást keltik a német polgároknál. Hildegard Stausberg azon gondolkodik, meddig tarthat még Görögország effajta kezelése. “Athén még mindig több időt kér. Meddig tudjuk még a teljesíteni a kívánságaikat?”¹⁰ Angela Merkel hisz benne, hogy még megmarad az Eurozóna (és Németország) érdeklődési körében, de mi van a szavazóival?

Francia sajtó

Cikkeikben Merkel látogatásáról a francia riporterek több tárgyilagosságot mutatnak, mint görög és német kollégáik, és ez érthető is. Habár evidens a többi külföldi sajtó számára is, a franciák különböző véleménye a találkozás előtt és után bizonyítja, hogy Merkel nem teljesítette az elvárásokat, amiket a hírek generáltak. Ahogy a *Libération* említi, ezek az elvárások nagyban eltértek egymástól: “Néhányan csak szavakat mondanak, mások ipari támogatásra vonatkozó változtatásokat, vagyis a munkáltatás támogatását várják, megint mások csak azt remélik, hogy végül Merkelnek sikerül megegyezésre jutnia az IMF-fel és az ECB-vel, az ország két másik nemzetközi hitelezőjével, akik egymásnak adogatják a problémát, hogy elkerüljék a görög adósság okozta veszteségeket.”¹¹

Az utazást megelőző napon Frédéric Lemaître és Alain Salles a *Le Monde*-ban bejelentették a görög kormány elégedettségét a kancellár gyors vizitjéről, általuk kiemelve a Németország és Görögország közötti kapcsolat fontosságát. “A kancellár keddi, október 9-i athéni látogatását reménykedve várta Antoni Samaras kormánya, aki ezt pozitívumnak tartja. Ez bizonyítja a görög izoláció befejeződését, amelytől szenvedett, mivel Németországgal való kapcsolatai “fagyossá váltak.”¹² Egy hasonló megjegyzésben, *Le Figaro* cikkében ugyanazon a napon a találkozást “a bizalom jelének” titulálták Görögország felé, hogy helyreálljon és maradjon az euronál.¹³ Ezek és más nézetek a francia sajtóban semlegesek voltak főként és egy általános optimizmust sugároztak, bármilyen nehéz is.

Azonban ugyanez nem mondható el a kilátásokról. Christian Losson a *Libération*-ban a helyzetet egy mondattal jellemzi: “vörös szőnyeg és fekete düh megszorítások építészete ellen.”¹⁴ mint a görög kormány formalitásai és vendégszeretete Merkel felé ütköztek a polgárok szenvedélyes demonstrációjával a kancellár és gazdasági dogmái ellen. Ahogy Alexia Kefalas a *Le Figaro*-ban kiemeli, “Merkel csábítása nem használ Athénban”. Valóban, a kancellár korábbi szigorú megjegyzései Görögország gazdasági kötelességeiről talán nem hagytak számára elég teret, hogy módosításokat vihessen véghez, ahogy Kefalas hangsúlyozza: A kancellár empátiát tanúsított és biztosította, hogy a reformok kifizedődnek. Meggyőzés nélkül.”¹⁵

Amerikai sajtó

Végül az angolul beszélő zsnaliszták, még inkább, mint a franciák, egy még semlegesebb megközelítést tartottak fenn a témát és a különböző nézőpontokat illetően. Anthony Faiola A Washington Post-tól kiemelte

¹⁰ Stausberg, H. (2012. október 7). Merkel beweist mit ihrer Reise nach Athen Mut (Merkel shows courage by travelling to Athens), *Die Welt*, <http://www.welt.de/debatte/kommentare/article109679658/Merkel-beweist-mit-ihrer-Reise-nach-Athen-Mut.html>

¹¹ Première visite de Merkel à Athènes depuis la crise (Merkel’s first visit to Athens since the crisis), (2012. október 9). *Libération*, http://www.liberation.fr/economie/2012/10/09/premiere-visite-de-merkel-a-athenes-depuis-la-crise_851899

¹² Lemaître F., Salles A. (2012. október 8). Grèce : soutien allemand, mais blocage persistant sur le nouveau plan d’austérité (Greece: German support, but continued blocking of the new austerity plan), *Le Monde*, http://www.lemonde.fr/europe/article/2012/10/08/grece-soutien-allemand-mais-blocage-persistant-sur-le-nouveau-plan-d-austerite_1771650_3214.html

¹³ Grèce/Merkel : “message de confiance” (Greece/Merkel : “show of confidence”), (2012. október 8). *Le Figaro*, <http://www.lefigaro.fr/flash-eco/2012/10/08/97002-20121008FILWWW00516-grecemerkel-message-de-confiance.php>

¹⁴ Losson C. (2012. október 9). La Grèce se rue contre Merkel (Greece rushes against Merkel), *Libération*, http://www.liberation.fr/economie/2012/10/09/la-grece-se-rue-contre-merkel_852143

¹⁵ Kefalas, A. (2012. október 10). À Athènes, le charme de Merkel n’opere pas (Merkel’s charm does not work in Athens), *Le Figaro*, <http://www.lefigaro.fr/conjoncture/2012/10/10/20002-20121010ARTFIG00309--athenes-le-charme-de-merkel-n-opere-pas.php>

a találkozás fontosságát Samaras miniszterelnök számára: “Neki, akinek nemzetközi kölcsönzőkkel való egyezsége van szüksége mielőtt a kormány kifut a pénzből késő Novemberben, Merkel látogatása egy nagy támogatásnak bizonyult”. Azonban ugyanez nem mondható el a görög polgárokról, akik erőteljesen reagáltak a kancellár athéni megjelenésére; úgy tűnik, Faiola szerint, hogy “Németország egy problémás nézettel áll szemben Görögországban, hála a növekvő erejének.”¹⁶ Merkel talán azt állította, hogy nem tanárként jön Athénba, aki jegyeket osztogat, hanem abból az okból, hogy Németország növekvő hasa Európára és a világgazdaságra kellemetlen hatást gyakorolt.

A benyomást ő maga gyakorolta, hogy fejlődjön a görög földön való tartózkodása alatt. “A jellemtelen száralma egy vasba szorított vezető lágyabb oldalát fedte fel” írja Anthee Carassava, emellett megjegyzi “oldalról morális bátorítás, Merkel nem ajánlott fel több ígéretet további adósságkönnyítésre vagy segélyre Görögországnak.”¹⁷ Az aktuális ígéretek hiánya, a már antipatikus profilja mellett, amit a német kancellárhoz társítottak, a találkozás üzenetét riasztóan gyengévé teszi, a korábbi pozitív jelek ellenére. Továbbá Merkel ragaszkodása, hogy folytassa a megszigorításokat, nem csökkenti a már jelen lévő feszültséget. “Merkel felismerte görögök általi áldozatokat, de ragaszkodik hozzá, hogy csak további szigorúságok vezethetnek jobb napok felé. Nem lehetne tévesebb.”¹⁸ írja a *New York Times* október 10-i vezércikke, megkérdőjelezve a kancellár tervét a választásról.

Összegzés

Merkel üzenete a napok végén egy összetett probléma lett. Miközben felismerte a görög állam és az emberek erőlködését, ragaszkodott a szigorú változtatások követéséhez, hogy sikeresen megállíthassák a válságot. Ebben a kontextusban nem hoztak létre új kemény változást a segélypénz következő beiktatásáról vagy a fiskális szabályozások meghosszabbításáról, Samaras ellenkezései ellenére sem. A nemzetközi sajtó értékelte az újításokat több módon is, az optimistábbtól a szemrehányóig, mialatt próbálta kihangsúlyozni mindkét oldal pontos céljait és az új akcióikat.

Mindent egybevetve, a kancellár látogatása Görögországba, habár sokan nagy fontosságú eseménynek tartották a világgazdaság jövőjére nézve, sok embert csalódottan hagyott. Így összegezhetjük, hogy bár semmi jelentős változást nem értek el a vártakkal szemben, a látogatás példaként szolgálhat a régió jövőjére nézve. Sokan akik semlegesek vagy közömbösek Görögország osztályozása felé, ma az utat sikeresnek tartják, míg azok, akik megértették a görögök dühét, értelmetlennek és hatásadásznak gondolják.

A monetáris unió tagállamainak valóban megengedhető, hogy idáig lesüllyedjenek a kapcsolatai? Talán ez természetes az internacionális kapcsolatok számára? Emellett mindig lesz egy hézag a központ és Európa perifériája között? Ezek néhányak a legmélyebb kérdések közül, amelyek felmerültek a történetek után, és fenn áll a lehetőség, hogy előbb vagy utóbb visszatérnek, hogy kísértsék az embereket.

*

Horváth Benigna fordítása

*

<http://www.southeast-europe.org>
dke@southeast-europe.org

© DKE 2012

Figyelem! Kedves kutató! Ha erre a tanulmányunkra hivatkozik, vagy idézi annak egy részét, kérjük, küldjön erről egy email-t a főszerkesztő részére a dke@southeast-europe.org címre. *A tanulmányt a következőképpen idézze:*

Αγγελική Νεβσεχιρλιόγλου: Angela Merkel athéni látogatása. (Horváth Benigna fordítása) Délkelet-Európa – South-East Europe International Relations Quarterly, Vol. 3. No. 3. (2012 ősz) 5 p.

Együttműködését köszönöm. *A főszerkesztő*

¹⁶ Faiola, A. (2012. október 9). Germany faces image problem in Greece, thanks to its growing clout, *The Washington Post*, http://www.washingtonpost.com/world/europe/germany-faces-image-problem-in-greece-thanks-to-its-growing-clout/2012/10/09/5d39d49c-115d-11e2-9a39-1f5a7f6fe945_story.html

¹⁷ Carassava, A. (2012. október 9). Greece’s biggest cheerleader: Angela Merkel, *The Washington Post*, <http://www.washingtonpost.com/blogs/she-the-people/wp/2012/10/09/merkel-shows-compassion-to-greeks-but-offers-no-hint-of-debt-relief/>

¹⁸ Ms. Merkel Goes to Athens, (2012. október 10). *The New York Times*, http://www.nytimes.com/2012/10/11/opinion/angela-merkel-goes-to-athens.html?_r=0